

UNDERSØGELSE I ÆLDRE SAGENS MEDLEMSPANEL

Økonomi og adgang til tandlægeydelser og medicin

Økonomi spiller en væsentlig rolle i adgangen til sundhedsydelser – også blandt Ældre Sagens medlemmer. Denne undersøgelse belyser, hvordan økonomiske forhold påvirker adfærd og beslutninger i relation til tandsundhed og køb af receptpligtig medicin. Undersøgelsen peger samlet set på, at økonomiske forhold har betydning for medlemmernes muligheder for at opretholde god sundhedspraksis.

- Et klart flertal i medlemspanelet går hyppigt til tandlæge, ligesom langt størstedelen mener at regelmæssige tandlægebesøg er vigtige.
- Økonomiske årsager kan føre til, at tandlægebesøg udskydes eller helt undlades. Blandt personer med mindre god selvvurderet økonomi har 16 % udskudt et tandlægebesøg, og 8 % har helt undladt at gå til tandlægen af økonomiske årsager inden for de seneste 5 år.
- Hele 78 % har ikke kendskab til omsorgstandplejen.
- Under halvdelen af den relevante aldersgruppe kender til tilskudsordningen for vaccinen mod lungebetændelse til 65+ årige.
- Blandt personer med mindre god selvvurderet økonomisk situation har 9 % flere gange udskudt køb af receptpligtig medicin i løbet af de seneste 5 år i starten af et nyt medicintilskudsår.

Om undersøgelsen

Undersøgelsen er gennemført som en spørgeskemaundersøgelse i perioden 07/10- 20/10 2025 i Ældre Sagens medlemspanel.

Panelet består af 2.107 medlemmer, og 1.455 har deltaget i denne undersøgelse, svarende til en svarprocent på 66,5 %.

Resultaterne præsenteres uden vægtning.

Hvem er paneldeltagerne

Vi har i 2025 inviteret 20.000 tilfældigt udvalgte medlemmer med e-mailadresser til at deltage i Ældre Sagens medlemspanel.

Medlemmer uden e-mailadresser er ikke blevet inviteret, derfor antages det at digitalt udfordrede medlemmer at være underrepræsenterede i panelet.

Ud af de 20.000 inviterede har 2.107 medlemmer, 11 %, tilmeldt sig. Fordelingen af deltagere i panelet på køn, alder og landsdel svarer nogenlunde til fordelingen af Ældre Sagens medlemmer med oplyst e-mail.

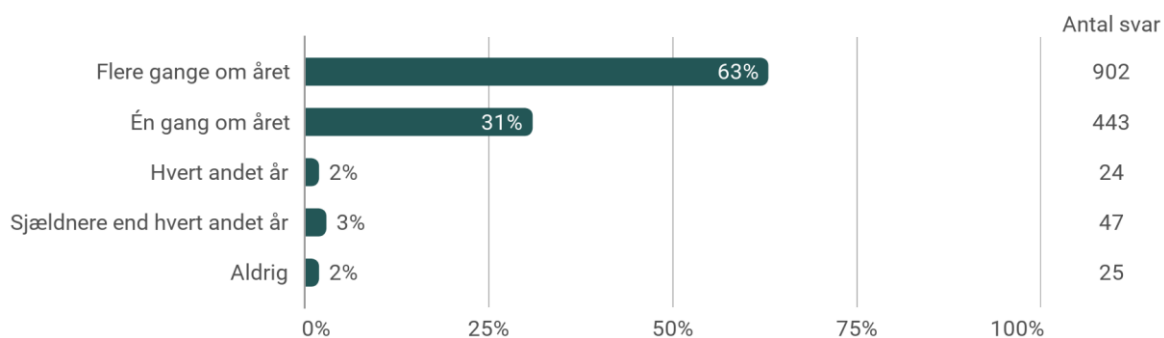
Læs mere om panelet og paneldeltagerne her: <https://www.aeldresagen.dk/maerkesager-og-resultater/viden-og-tal/aeldre-sagens-medlemspanel>

Tandsundhed

Tandsundhed spiller en central rolle for ældre menneskers livskvalitet og generelle sundhedstilstand. Forskning peger på en sammenhæng mellem god mundhygiejne og forebyggelse af sygdomme som hjertekarsygdomme, diabetes og Alzheimers sygdom. I første del af undersøgelsen sætter vi fokus på medlemmernes adfærd og holdninger i relation til tandsundhed og undersøger, i hvilken grad økonomiske barrierer kan påvirke muligheden for at opretholde en god tandsundhedspraksis.

Figur 1: Tandlægebesøg – selvrapporteret frekvens

Hvor ofte går du normalt til tandlæge?

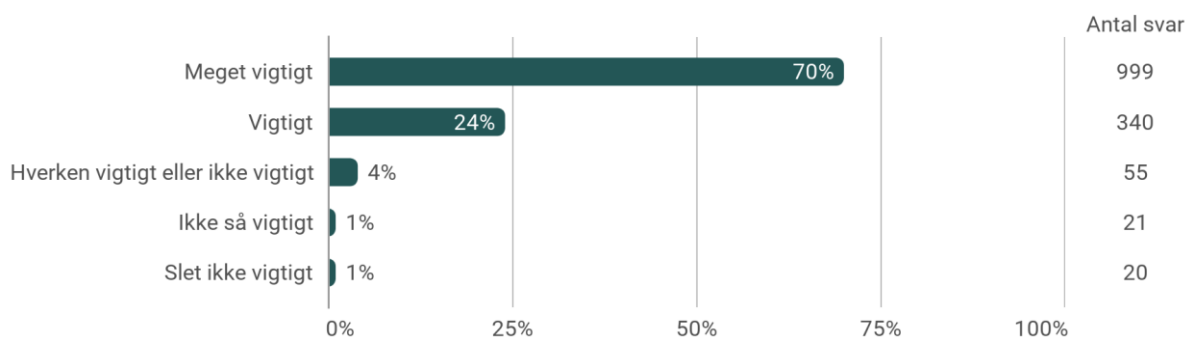

Baseret på 1441 besvarelser. Herudover har 8 personer svaret "Ved ikke".

Figur 1 giver et overblik over, hvor ofte deltagerne i undersøgelsen selv vurderer, at de går til tandlæge. Et klart flertal – hele 94 % – angiver, at de går til tandlæge mindst én gang om året. Kun 2 % går til tandlæge hvert andet år, mens 3 % sjældnere end det. Endelig er der 2 %, der slet ikke går til tandlæge.

Figur 2: Vigtighed af tandlægebesøg

Hvor vigtigt er det for dig at gå regelmæssigt til tandlæge?

Baseret på 1435 besvarelser. Herudover har 14 personer svaret "Ved ikke".

Langt størstedelen af medlemmerne tillægger regelmæssige tandlægebesøg stor betydning. Hele 94 % vurderer dem som vigtige, mens 4 % svarer, at de hverken finder dem vigtige eller uvigtige. Kun 2 % mener, at regelmæssige tandlægebesøg ikke er vigtige.

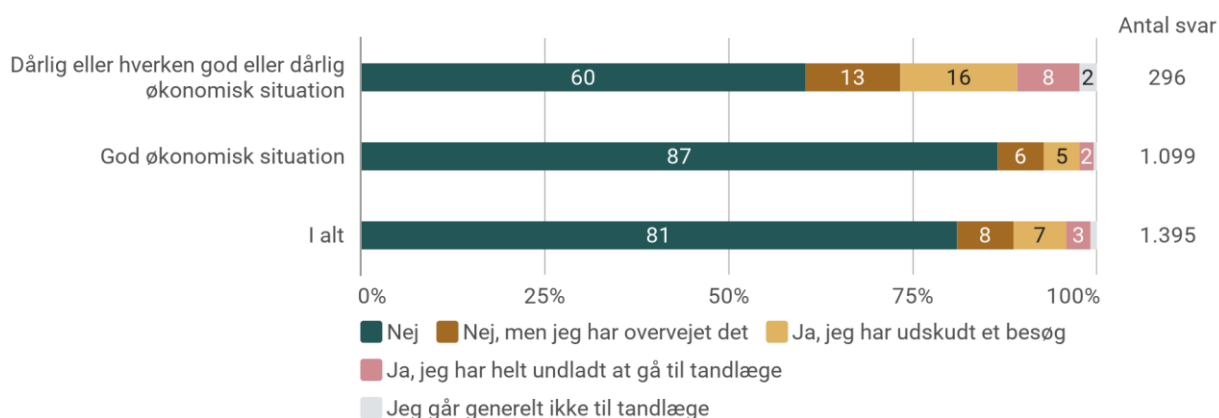
Behovet for tandbehandling stiger med alderen, og tandlægebesøg kan medføre betydelige udgifter. For personer med begrænsede økonomiske midler kan en tandlægeregning udgøre en væsentlig belastning af budgettet.

I figur 3 undersøges sammenhængen mellem selv vurderet økonomisk situation og fravalg af tandlægebesøg af økonomiske årsager.

Vi har målt selv vurderet økonomisk situation med spørgsmålet: *Hvordan vurderer du din økonomiske situation?* Herefter har vi grupperet de medlemmer, der har svaret *Meget dårlig*, *Dårlig* eller *Hverken god eller dårlig* i en gruppe kaldet ”Dårlig eller hverken god eller dårlig økonomisk situation”. Dem der har svaret *Meget god* eller *God* til spørgsmålet, har vi grupperet under ”God økonomisk situation”.

Figur 3: Sammenhæng mellem selv vurderet økonomisk situation og fravalg af tandlægebesøg af økonomiske årsager

Har du inden for de sidste 5 år afholdt dig fra at gå til tandlæge på grund af økonomi?

Baseret på 1395 besvarelser. Herudover har 64 personer svaret ”Ved ikke/ønsker ikke at svare” til spørgsmålet om deres selv vurderede økonomiske situation.

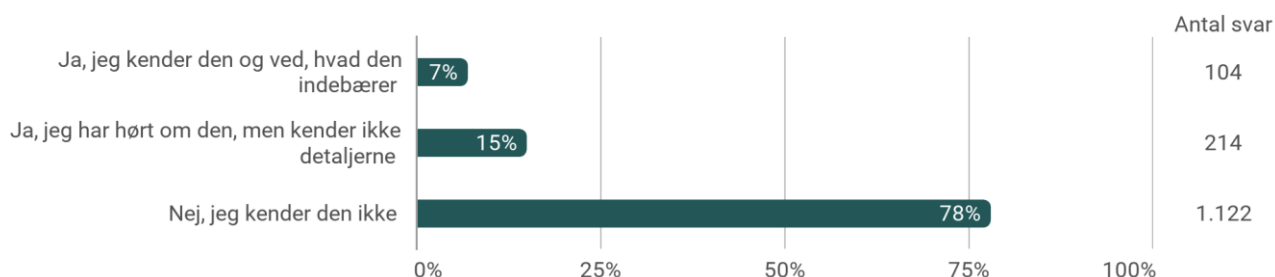
Blandt personer, der vurderer deres økonomiske situation som dårlig eller hverken god eller dårlig, har 13 % overvejet at udskyde et tandlægebesøg inden for de seneste fem år på grund af økonomi. 16 % har faktisk udskudt et besøg, og 8 % har helt undladt at gå til tandlægen af økonomiske årsager.

Til sammenligning viser tallene for personer med en god selv vurderet økonomi, at 8 % har overvejet at udskyde et tandlægebesøg, 7 % har udskudt det, og 5 % har helt undladt at gå til tandlægen inden for de seneste 5 år af økonomiske grunde.

Økonomiske årsager kan altså føre til, at tandlægebesøg udskydes eller helt undlades – uanset økonomisk situation – men det forekommer markant hyppigere blandt personer, der oplever økonomisk pres.

Figur 4: Kendskab til omsorgstandplejen

Kender du til omsorgstandplejen?

Baseret på 1440 besvarelser.

Omsorgstandpleje er et kommunalt tilbud om tandpleje til personer, der på grund af fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse har svært ved at benytte almindelig tandpleje. Tilbuddet gives typisk til borgere, der er afhængige af hjælp i dagligdagen og bor i eget hjem eller på plejehjem. Tandplejen foregår ofte i hjemmet eller på plejehjemmet og er tilpasset den enkeltes behov.

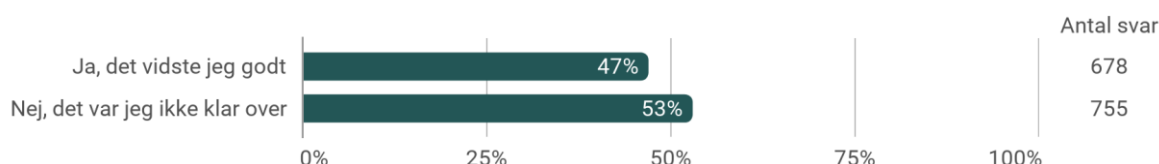
I figur 4 undersøger vi kendskabet til dette tilbud blandt vores medlemmer. Figuren viser, at det er de færreste der kender tilbuddet – hele 78 % svarer at de ikke kender til det. Kun 7 % kender tilbuddet og ved også, hvad det indebærer.

Vacciner og medicin

Den følgende del af undersøgelsen fokuserer på kendskabet til tilskudsordningen for vaccination mod lungebetændelse og kigger nærmere på sammenhængen mellem selv vurderet økonomisk situation og udskydelse af køb af receptpligtig medicin af økonomiske årsager.

Figur 5: Kendskab til tilskudsordning til vaccine mod lungebetændelse

Vidste du, at man kan få tilskud til en pneumokokvaccine (mod lungebetændelse), efter man er fyldt 65 år?

Figuren viser kun svar fra personer, der er fyldt eller vil fylde 65 år i 2025.

Baseret på 1433 besvarelser.

Personer, der er fyldt 65, kan få tilskud til en pneumokokvaccine – en vaccine mod lungebetændelse. Figur 5 viser, at under halvdelen – 47 % – af medlemmerne, der vil fylde eller er fyldt 65 år i 2025, kender til tilskudsordningen.

Når du køber receptpligtig medicin i Danmark, får du automatisk tilskud fra det offentlige til mange typer medicin. Det betyder, at du ikke selv skal betale hele prisen – en del dækkes af staten.

For at få tilskud skal du først have købt medicin for et vist beløb inden for et år. Først derefter begynder tilskuddet at træde i kraft. I 2025 var denne grænse 1.110 kr. årligt.

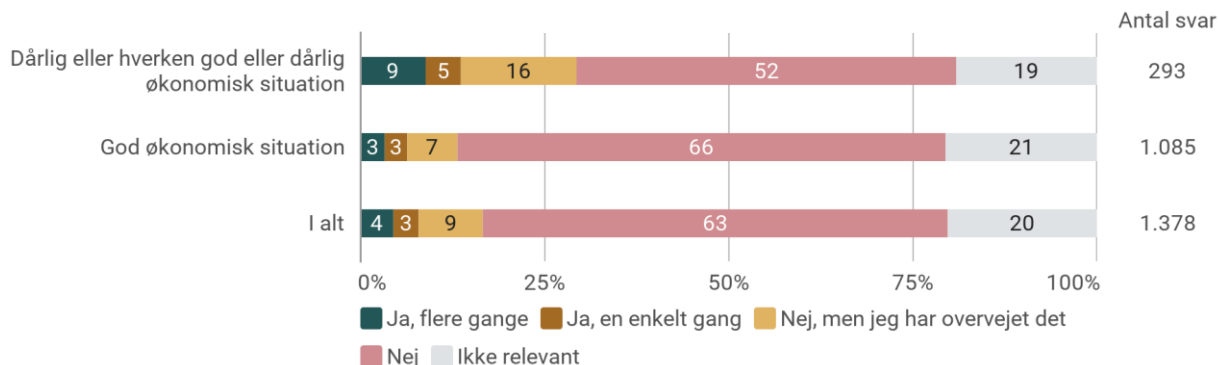
Jo mere medicin du køber i løbet af året, desto større bliver dit samlede tilskud. Det betyder, at når et nyt tilskudsår begynder, skal man betale fuld pris for sin medicin, indtil man når tilskudsgrænsen. Starten på et nyt tilskudsår kan derfor presse økonomien – især for personer med færre økonomiske midler.

Figur 6 viser sammenhængen mellem selv vurderet økonomisk situation og hvorvidt medlemmerne har udskudt af køb af receptpligtig medicin i starten af et tilskudsår i løbet af de sidste 5 år.

Efter samme fremgangsmåde som tidligere beskrevet er den selv vurderede økonomiske situation opdelt i to kategorier; "Dårlig eller hverken god eller dårlig økonomisk situation" og "God økonomisk situation".

Figur 6: Sammenhæng mellem selv vurderet økonomisk situation og udskydelse af køb af receptpligtig medicin af økonomiske årsager

Har du inden for de sidste 5 år udskudt køb af receptpligtig medicin på grund af et nyt medicintilskudsår?

Baseret på 1378 besvarelser. Herudover har 12 personer svaret "Ved ikke" til spørgsmålet om udskydelse af medicinkøb, og 64 personer har svaret "Ved ikke/ønsker ikke at svare" til spørgsmålet om deres selv vurderede økonomiske situation.

Blandt personer, der vurderer deres økonomiske situation som dårlig eller hverken god eller dårlig, har 9 % udskudt køb af receptpligtig medicin flere gange i løbet af de seneste 5 år. 5 % har udskudt en enkelt gang, mens 16 % ikke har gjort udskudt medicinkøb, men har overvejet det.

Til sammenligning viser tallene for personer med en god selv vurderet økonomi, at 3 % har udskudt medicinkøb flere gange, 3 % har udskudt en enkelt gang, og 7 % har overvejet at udskyde køb af receptpligtig medicin inden for de seneste 5 år på grund af et nyt medicintilskudsår.

20 % af alle på tværs af økonomisk situation har svaret "Ikke relevant - jeg har ikke haft udgifter til receptpligtig medicin over grænsen for medicintilskud".

Tallene understreger, at økonomiske forhold har betydning for, om personer udskyder køb af nødvendig medicin i starten af et nyt tilskudsår.